

Oponentský posudek na diplomovou práci Bc. Zlaty Žahourkové „Případová studie nástrojů prosazování RP žen a mužů ve společnosti RWE CZ“

Diplomová práce je prací empirickou a zabývá se – na základě analýzy dokumentů a polostrukturovaných rozhovorů s projektovým manažerem společnosti RWE CZ – problematikou prosazování rovných příležitostí ve společnosti RWE CZ. Na základě svého zkoumání autorka hodnotí současný stav jako relativně příznivý (oceňuje zejména fakt, že se společnost danému tématu věnuje), navrhuje však několik možných doporučení, jak jej zlepšit.

Práce je dobře strukturovaná, v úvodu je jasně vymezeno téma, od něhož se autorka v práci neodklání. V teoretické části autorka vychází z relevantních zdrojů a jsou zde dobře vysvětleny základní pojmy a koncepce, které se k danému tématu váží. Oceňuji i slovník důležitých pojmů na konci celé práce, který usnadňuje orientaci i méně poučenému čtenářstvu. V empirické části pak autorka představuje vlastní výzkum včetně použité metody a výsledky, k nimž na jeho základě došla. Pozitivně hodnotím i explicitní uvedení motivace k napsání diplomové práce, citlivost vůči genderově nekorektnímu jazyku i snahu o praktické využití výsledků výzkumu – tedy vymezení konkrétních oblastí, v nichž by se dal současný stav zlepšit.

K práci mám tedy jen několik připomínek. První z nich se týká provázanosti obou částí práce, kterou sice autorka avizuje, ale k explicitnímu propojení teoretických poznatků s výsledky vlastního výzkumu dochází až v úplně poslední podkapitole před závěrem. Teoretické části práce by navíc prospělo hlubší ukotvení v obecnějších teoriích, které by celé práci dodalo ještě další rozměr – napadá mě například přístup Pierra Bourdieu relevantní k horizontální genderové segregaci pracovního trhu (s. 11), k „tradičnímu modelu komplementarity“ (s. 19) a příp. i k socializačním mechanismům (s. 30), kde by se jistě dala uvést celá řada dalších zdrojů, autorka však neuvádí žádný konkrétní. V případě části věnované pozitivním opatřením by bylo vhodné blíže popsat rozdíl mezi přístupem založeným na rovnosti příležitostí a rovností ve výsledku (s. 38), což autorka pouze naznačuje na konci této části (s. 39).

Dále bych v této části práce uvítala kritičtější perspektivu – kterou autorka důsledně uplatňuje v empirické části – k rámování tématu rovných příležitostí žen a mužů na trhu práce, resp. ve vedoucích pozicích. Autorka uvádí pouze pragmatické argumenty založené na vyšší efektivitě a konkurenceschopnosti diverzifikovaných týmů či na ekonomické výhodnosti pro stát i samotné firmy a zcela opomíjí obecnější argument spravedlnosti. Stejně tak by byl na místě komentář k argumentu založeném na „ženských dovednostech“ (s. 12). Zde by bylo opět vhodné uvést další teoretické zdroje, např. strategický esencialismus Spivak, případně vlastní přístup autorky k argumentu, který se na první pohled může zdát esencialistický, reprodukuující genderové stereotypy, vůči kterým se autorka explicitně vymezuje a upozorňuje na rizika jejich přehlížení.

U genderových statistik studujících a absolventů/absolventek VŠ by bylo vhodné upřesnit informaci, že „ženy tvoří minimálně jednu polovinu absolventů českých vysokých škol“ (s. 15) a uvést zdroj, což autorka činí pouze v případě studujících. Odkaz by byl vhodný i na začátku další podkapitoly, kde autorka uvádí vágní tvrzení, že „podle statistických měření jsou [ženy a muži] odměňováni odlišně“ (ibid.). Otázkou také je, proč autorka uvádí citát k metodice Eurostatu (s. 16) v angličtině, ačkoli zbytek práce koncipuje tak, aby byla dostupná co nejširšímu spektru čtenářstva (viz např. již zmíněný slovník pojmů v závěru práce). V podkapitole týkající se sladování pracovního a osobního života by bylo vhodné uvést i podmínky čerpání různých délek čerpání rodičovského příspěvku, což by autorce pomohlo lépe osvětlit souvislost doby čerpání rodičovského příspěvku/rodičovské dovolené s jejich vzděláním (s. 18). Podobně by bylo na místě kriticky zhodnotit a uvést i rizika některých flexibilních forem práce (s. 55).

K empirické části práce nemám zásadnější výhrady, autorka zvolila vhodné metody zkoumání a dochází tak k relevantním výstupům. V části věnované polostrukturovaným rozhovorům mi jen přijde zbytečná zmínka o možnosti „rozšíření či úpravě původního výzkumného tématu“ (s. 65), jelikož není jasné, zda se tak stalo i v případě autorčiny práce (případně posuny na základě průběhu rozhovoru nikde v práci neuvádí). Připomínku mám i ke struktuře této části práce – vzhledem k tomu, že u řady opatření neměla autorka dostatek informací a podkladů k jejich důkladnému prozkoumání, bylo by vhodnější všechna tato opatření uvést v jednom balíku (s odkazem na to, že k materiálům, které se jich týkají, neměla autorka přístup) a kritický rozbor zbývajících opatření uvést následně. Takto autorka u každého takového opatření uvádí, že k němu neměla dostatek materiálů a přesvědčivost analytické části to oslabuje.

Zároveň v některých případech (např. v části týkající se etického kodexu a pozici „Compliance“ – s. 83) vyvstává otázka, zda se autorka ne/snažila o doplňující informace požádat projektového manažera v rámci polostrukturovaných rozhovorů, příp. s jakým výsledkem. V případě otevření kritiky programu WTL mužům bych uvítala kritičtější perspektivu (nejen, že by muži mohli setkání cíleně narušovat, ale zcela se jejich přítomností mění koncepce takových setkání – vytváření bezpečného prostoru pro diskusi – s. 91). Pozitivně naopak hodnotím zahrnutí obrazového materiálu do analýzy, což autorce umožnilo poskytnout komplexnější obraz přístupu společnosti RWE k prosazování rovných příležitostí žen a mužů.

Z formálního hlediska bych práci vytkla jen to, že se některé informace opakují bez zjevného důvodu na více místech – např. výstupy z výzkumu společností Ipsos Tambor na s. 13 a 14, stereotypy ohledně absence rodičů kvůli nemoci dítěte na s. 17 a 19 či výhody spolupráce s vysokými školami s. 42 a s. 48). Zvažila bych také zvýraznění pomocí podtržení, které v textu působí poněkud rušivě.

I přes uvedené nedostatky, ke kterým se, jak doufám, autorka vyjádří při obhajobě, považuji práci za originální přínos k mapování daného tématu v České republice a za možné východisko dalších výzkumů v této oblasti.

Diplomovou práci *doporučuji k obhajobě* a navrhuji hodnocení *výborně*.

V Praze dne 21. 10. 2012

Mgr. Veronika Šprincová